

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES QUEIXA RELATIVA AL DRET A UNA BONA ADMINISTRACIÓ (PREVENCIÓ I SEGURETAT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 25 d'abril de 2024 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- El dia 16 d'abril de 2024, a les 18.15 hores, durant una aturada de trànsit al carrer del Doctor Joaquim Pou, quatre agents de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) el van aturar utilitzant la força.
- Li van demanar la seva bossa i li van agafar la cartera per inspeccionar-la, tot i que s'hi va oposar.
- L'actuació va acabar amb una denúncia, alhora que es va sentir sotmès a una situació d'abús.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Àrea de Prevenció i Seguretat** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 29 d'abril de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 10 de juny de 2024 aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les circumstàncies en les quals es va produir la intervenció policial, així com les actuacions dutes a terme per comprovar els fets denunciats per l'interessat.

CONSIDERACIONS

1. La presumpció de veracitat dels agents sobre els fets denunciats

L'objecte d'aquesta queixa és la manera com es va fer una identificació i un registre policial que l'interessat considerava que s'havia dut a terme amb abús d'autoritat.

L'assumpte objecte de queixa es va traspasar a la Unitat de Deontologia i Afers Interns (UDAI) de la GUB, a fi de fer actuacions comprovadores sobre les circumstàncies del fet, obtenir tota la informació al respecte i analitzar les possibles responsabilitats disciplinàries. Un dels objectius de la UDAI és el de contribuir en la prevenció, detecció i investigació de conductes contràries a l'ètica policial o a la legalitat vigent.

El relat dels fets, segons els agents que van intervenir, és que el dia 16 d'abril de 2024, al voltant de les 18.10 hores, els agents **de la GUB van observar com l'interessat circulava en bicicleta a gran velocitat i en sentit contrari a la circulació** pel carrer del Doctor Joaquim Pou, a l'alçada del núm. 9. Per aquest motiu, els agents van corregir la infracció de trànsit observada en l'exercici de les funcions que tenen encomanades.

Convé recordar que l'article 37.5 del Reial decret 1428/2003, de 21 de novembre, del Reglament de circulació, prohibeix expressament la circulació en sentit contrari a l'estipulat, i ho considera com una falta molt greu, d'acord amb el que disposa l'article 65.5.f) del text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària.

Per conèixer la versió de la persona interessada, el dia 2 de maig de 2024, la UDAI hi va mantenir una conversa telefònica, en la qual el ciutadà va manifestar el seu desacord amb l'actuació policial i va afegir **que circulava correctament**.

La regla general sobre la presumpció de veracitat dels i les agents en matèria de trànsit ve determinada a l'article 88 del Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre,

pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat viària. Segons aquesta norma, **les denúncies formulades per agents de l'autoritat encarregats de la vigilància del trànsit tindran valor probatori dels fets denunciats i de la identitat dels qui els hagin comès.** Ara bé, aquesta presumpció de veracitat admet prova en contra. En el cas objecte de la queixa, l'interessat nega haver comès la presumpta infracció, però no aporta cap prova que pugui contradir la versió dels agents que van intervenir.

2. La identificació i el registre policial en l'espai públic

Entrant a estudiar els fets que denuncia l'interessat sobre el tracte que va rebre dels agents policials, durant la conversa que va mantenir amb la UDAI va manifestar haver lliurat el DNI als agents, però va reconèixer que es va negar a mostrar el contingut de la motxilla que portava. Va manifestar que s'havia sentit agredit quan l'agent el va agafar pel braç, fet que l'agent no desmenteix, si bé explica que va dur a terme l'acció esmentada per evitar la possible fugida de l'interessat, en atenció a la negativa reiterada a mostrar el contingut de la seva motxilla.

En aquest punt, hem de dir que **la identificació i el registre de persones a l'espai públic és una actuació policial que, de per si, incideix en els drets fonamentals de les persones** reconeguts en els articles 10.1 i 18.1 de la Constitució espanyola, i que afecta directament el dret a la intimitat personal. És inevitable que, en aquest tipus d'intervenció policial, entrin en conflicte els drets fonamentals de la persona sobre la qual es fa la intervenció i la investigació policial en compliment de funcions de prevenció.

La identificació de persones en llocs públics es regula en l'article 16 de la Llei orgànica 4/2015, de 30 de març, de protecció de la seguretat ciutadana, que legitima els i les agents policials per a la pràctica d'identificacions a la via pública, però ho limita únicament a dos supòsits: que existeixin indicis de participació en la comissió d'una infracció i que raonablement es consideri necessari per a la prevenció de la comissió d'un delictes.

El Tribunal Suprem ha tractat la qüestió dels "indicis racionals" en algunes sentències, com la STS 525/2000, que disposa que, per a la legitimitat de l'actuació dels i les agents, serà necessària una justificació racional que es basi en sospites fundades o en indicis racionals que evitin l'arbitrarietat, o la STS 2449/1993, que diu que els i les agents podran actuar per simples sospites sempre que aquestes no siguin il·lògiques, irracionals o arbitràries. Per tant, **l'actuació policial s'ha d'emmarcar en uns límits de discrecionalitat tolerables on els i les agents hauran de valorar si l'indici és suficient per justificar l'actuació.**

Ara bé, a més de l'existència d'indicis raonables, en l'actuació de registre que duguin a terme, els i les agents **hauran de respectar el principi d'ingerència mínima, i s'hauran de dur a terme causant la menor intromissió possible a la intimitat i dignitat de la persona afectada.**

També volem ressaltar **la importància d'informar les persones sobre les causes de la intervenció policial**, complint amb l'obligació recollida en l'article 10.2 b) de la Llei 16/1991, de les policies locals. Aquesta Sindicatura entén que en supòsits d'identificació i registre cal reforçar aquesta obligació i s'ha d'assegurar que s'informa de manera immediata i comprensible.

En el cas objecte d'estudi, l'agent policial que va intervenir no nega haver fet ús del contacte corporal per retenir la persona interessada. Tot i això, aquesta institució no disposa de més informació sobre les circumstàncies en què es va produir la intervenció, més enllà de les versions contradictòries de les dues parts implicades.

Davant la situació freqüent de versions contradictòries de les parts, des de la Sindicatura creiem oportú reiterar-nos en **la necessitat d'implementar càmeres en l'uniforme dels i les agents**. Aquests dispositius evitarien situacions com la que ha estat objecte d'aquesta queixa, ja que, **en bona mesura, podrien aportar elements probatoris respecte a situacions controvertides.**

Finalment, la UDAI informa a la Sindicatura que no es té constància d'altres queixes ciutadanes vers la conducta de l'agent denunciat, i davant les versions contradictòries de les parts i la manca de presentació de proves per part de l'interessat, ha decidit arxivar l'actuació comprovadora.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **no es disposa d'elements suficients per valorar si l'actuació de l'Àrea de Prevenció i Seguretat ha estat ajustada a dret pel que fa al tracte que es va dispensar al ciutadà durant una actuació d'identificació i registre.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que continuï amb la implementació de càmeres unipersonals a l'uniforme dels i de les agents de la Guàrdia Urbana, a fi d'aportar elements probatoris de les intervencions policials i que no ho hagi d'assumir la ciutadania.

- **Recordar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que té l'obligació de realitzar la pràctica d'identificacions i registres sota el principi d'ingerència mínima i garantint la dignitat de les persones afectades.
- **Recordar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que té l'obligació d'informar la ciutadania sobre les causes de la seva intervenció, d'acord amb el que preveu la Llei 16/1991, de les policies locals.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.